

Co má společného Káhira s Brandýsem?

Začnu delší historií. Před lety k nám začala chodit na soukromou výuku arabštiny mladá dívka, tenkrát gymnazistka. Manžel učil na jazykové škole v Praze, soukromě většinou neučil, ale byl rád, že někdo z Brandýsa má zájem, tak ji přijal. Dívka byla pilná, arabština jí šla dobře a postupně se z lekcí stala občas i dost prodloužená, oboustranně příjemná návštěva.

Naše povídání se samozřejmě netočilo jen okolo arabštiny, ale i okolo spousty jiných věcí. Manžel, původem Syřan, toho znal hodně i z historie jak české, tak arabské, stále nacházel někdy i překvapující souvislosti a události, které nečekaně spojovaly českou i arabskou historii ve vzájemným ovlivňováním kultur. Mluvílo se o literatuře, divadle, umění, ale i o všedních věcech. Stáli se z nás dobří přátelé.

A pak se stalo, že ona dívka byla přijata na studium arabistiky na Západočeské univerzitě v Plzni. Kromě úspěšného studia tam začala organizovat dny arabské kultury, tzv. Arabfest, kde ve spolupráci s dalšími studenty dala dohromady spoustu akcí včetně koncertů, divadla, dnů arabské kuchyně, výstav a workshopů. Tereza zajistila podporu magistrátu, Západočeské univerzity a také různých arabských ambasád. Festivity, trvající někdy i deset dní, se začaly uskutečňovat i v Praze a v Olomouci. Trvají dodnes každým rokem už čtrnáct let. A tak když Česká centra vybírala ředitelku pro nově založené centrum české kultury v Káhiře,

byla vybrána tato dívka, dnes už paní, Tereza Svášková z Brandýsa nad Labem. Pracuje v Káhiře dva roky a její zkušenosti z Arabfestu i ze studia arabštiny tam úspěšně rozvíjí dál.

Příběh měl teď po dvou letech pokračování. Tereza mě už při nástupu oslovila, že mi bude chtít uspořádat v káhirském centru výstavu. Zdálo se mi to zpočátku trochu neuskutečnitelné, protože jsem si nedovedla představit, jak bych tam své obrazy dopravila. (Měla jsem s dopravou letadlem už jednu špatnou zkušenost z roku 1986, kdy jsem vystavovala v Damasku). Proto trvalo skoro dva roky, než jsem se rozhodla. Pak jsme začaly jednat. Tentokrát to bylo vše jinak. Na zdi české ambasády na rušné ulici nechala Tereza již předtím umístit jedenáct panelů, kde se obměňují po určité době různá témata z českého kulturního života a jeho historie. Víím jen, že třeba minulý rok tam byly fotografie ze života Zátoka, byly tam archivní fotografie Českého rozhlasu nebo výstava egyptologická, přede mnou byly na zdi vystaveny ilustrace paní Renáty Fučíkové na

téma Franz Kafka. Vše zvětšeno na stabilní formát 100 x 150 cm.

Poradily jsme se, že když připravím pro výstavu vybrané reprodukce svých obrazů tak, aby tisk byl dokonale odpovídající kvalitou i barvou jak mým obrazům, tak i neměnnosti barev při vystavení ve venkovním prostředí, bude stačit dokonale připravenou digitální podobu poslat do Káhiry a tam vše mohou vytisknout na požadovaný formát. Do akce se úspěšně zapojila také moje kurátorka, ředitelka Galerie Gema, Tereza Petrželková. Vybíraly jsme obrazy, dobrého zkušeného fotografa, specialistu na reprodukce obrazů, a pak i skvělého grafika, který vše digitálně připravil. Přípravy včetně textového doprovodu a výběru vhodných obrazů trvaly půl roku. Kromě toho jsem připravila z našeho orientálního nakladatelství Dar Ibn Rushd ukázky překladové literatury hlavně z češtiny do arabštiny, ale i původní vydání manželových knih, učebnic arabštiny, učebnic češtiny pro Araby, slovníků atd. V podstatě to byla hlavně ukázka manželova životního díla, které si mohli návštěvníci prohlédnout při vernisáži.

Nežůstalo to ale jen při jedné výstavě. Když už jsem tam byla, vystavila jsem své obrazy rovněž v galerii Italského kulturního centra. Tam jsem vystavovala ještě s jedním výtvarníkem, performerem z Itálie a s ukrajinskou malířkou. Výstava byla uskutečněna u příležitosti mezinárodního uměleckého projektu „Sabbat“ na téma ochrany životního prostředí. Byla tam vernisáž s velkou účastí hostů a následně debatou s námi, zúčastněnými umělci. Měli jsme odpovědět na otázku, jak se naše tvorba vztahuje k tématu ochrany životního prostředí. Pro mě osobně to byla skvělá příležitost hovořit arabsky a uplatnit trochu i své stále těžce vybojovávané znalosti angličtiny.

Stejně tak ráda vzpomínám na vernisáž výstavy přímo na českém velvyslanectví. Díky podpoře pana velvyslance Ivana Jukla se odehrála v nádherném prostoru slavnostního sálu dnes už historické brutalistní budovy z přelomu sedmdesátých a osmdesátých let. Náš pan velvyslanec výstavu zahájil trefným proslovem a my jsme pak měly s mou kurátorkou a Terezou Sváškovou možnost povídat a odpovídat na otázky o mém malování, o nakladatelství a o mém vztahu k arabskému světu, ke kterému mám blízko díky mému syrskému manželovi. Návštěvnost byla úctyhodná, kromě osob z diplomatického prostředí tam byli i lidé z oblasti egyptského kulturního života, studenti bohemistiky z Uni-

verzity Ajn Šams a novináři. Mimochodem mě opravdu mile překvapili egyptští studenti bohemistiky, jak skvěle mluvili česky, zřejmě také díky dobrému vedení české pedagožky Kateřiny Hoškové.

Když jsme vyšli na ulici, abych ještě okomentovala prohlídku svých obrazů na místě, viděla jsem spoustu mladých i starších lidí, jak se fotografovali u mých obrazů. Moc mě to potěšilo. Výstava má název „Má zelená vlast“. Vybrala jsem většinou vše, co se týká naší přírody, hlavně motivů

z mého rodného Brandýsa, a hlavně také z mé brandýské zahrady. Zaprášenou zedrušného velkoměsta budou zdobit panely s reprodukcemi mých obrazů do poloviny srpna.

Moje návštěva v Káhiře byla krátká, rozhodně se nedá říci, že byla rekreační. Po týdnu zde stráveném jsem ale nabitá pozitivními zážitky a kromě práce jsem stihla samozřejmě navštívit hlavní památky, včetně pyramid v Gíze a několika nádherných mešit, ale i včetně zeleného, nově

vybudovaného parku uprostřed města. Nikdy jsem si nemyslela, že Káhiru navštívím, nebyl to můj cíl. Ale když už jsem ji navštívila, chtěla bych se opět někdy vrátit. Má jedinečnou atmosféru arabského velkoměsta, kde se mísí spousta kultur, kde to dýchá a žije historií i současností. Atmosféru, kterou nenajdete nikde jinde na světě.

Dáda Bičovská